

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: VN/3884/2020

Lausunto koulutuspoliittiseen selontekoon sisältyvästä saavutettavuussuunnitelmasta ja sen toteuttamisesta, OKM (JAMK)

Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja yhtyy Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n 21.4.2021 eduskunnan sivistysvaliokunnalle antamaan lausuntoon sekä haluaa sen lisäksi korostaa seuraavaa.

Yleiskommentit

Jyväskylän ammattikorkeakoulu pitää saavutettavuuden vahvistamista tärkeänä lähivuosien kehittämiskohteena. JAMK katsoo kuitenkin, että saavutettavuuden parantaminen koskee erityisesti opiskelijavalintojen kehittämistä sekä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien laajentamista mm. lisäämällä avoimen korkeakoulujen väyliä tutkinto-opiskelijoiden rekrytoinnissa.

Opiskelijavalintojen kehittämisessä tulee monipuolistaa valintamenettelyjä siten, että opiskelijoita voidaan valita opintoihin mahdollisimman joustavin ja avoimin menettelyin ja höydyntäen erilaisia hakeutumisen tapoja sekä erillisvalintoja. Näin voidaan parhaiten turvata myös aliedustettujen hakijaryhmien pääsy korkeakouluopintojen piiriin.

Nämä asiat ovat kuitenkin parhaiten ammattikorkeakoulujen autonomisen päätöksenteon piirissä olevia asioita. Ammattikorkeakoulut voivat alueillaan palvella erilaisten hakijaryhmien tarpeita ilman erillisiä säädöksiä tai määräyksiä. Siksi saavutettavuudesta ei ole tarpeen säätää erikseen ammattikorkeakouluja koskevaa uutta tehtävää.

JAMK pitää tärkeänä, että sekä tutkinto-opiskelun että jatkuvan oppimisen laajuuksia kasvatetaan ja että se huomioidaan myös korkeakoulujen rahoituksessa.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Postiosoite/Address	Puhelin/Tel.	Faksi/Fax	Internet	Y-tunnus
JAMK University of Applied Sciences	PL 207	0207438100	(014) 4499694	www.jamk.fi	1006550-2
	FI-40101 Jyväskylä	+358 20 743 8100	+358 14 4499694		
	FINLAND				

JAMK pitää tarpeellisena ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän kolminkertaistamista vuoteen 2030 mennessä. Pääpaino tässä tulisi olla täyttää lukuvuosimaksua maksavissa EU:n ulkopuolelta tulevissa opiskelijoissa, jolloin sillä olisi merkittävä vaikutus myös korkeakoulujen lisärahoituksena. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä lisääminen ei saa muodostua esteeksi koulutustason nostamisen kansalliselle tavoitteelle. Esitetty tavoite työllistää 75 prosenttia valmistuvista ulkomaalaisista opiskelijoista on kunnianhimoinen, erityisesti tilanteessa, jossa opiskelijajoukko on moninkertaistumassa.

Yksityiskohtaisia havaintoja

Selvityksessä ehdotetaan perustettavaksi Korkeakoulutuksen saavutettavuusfoorumia. JAMK suhtautuu asiaan kriittisesti. Foorumit ovat hyviä tiedonvaihdon ja keskustelun kohtaamispaikkoja ja luovat verkostona yhteistä ymmärrystä korkeakoulujen keskuudessa. Niillä ei kuitenkaan voi olla korkeakoulujen autonomiseen päätöksentekoon viittaavia valtuuksia.

Korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmien ja niiden toteuttamisen kytkeminen korkeakoulujen ohjaukseen on tarpeetonta. Se lisää hallinnollista työtä tuottamatta merkittävää lisäarvoa korkeakoulujen toiminnan kehittämiseen ja lisää ohjausjärjestelmän kompleksisuutta. JAMK ei kannata esitystä.

Lisäksi saavutettavuussuunnitelman toteuttamiseen liittyvät veloitteet toimenpiteineen, vastuineen ja resursseineen on liian raskas instrumentti, ellei se vastaavalla tavalla lisää korkeakoulujen saamaa rahoitusta. Esitystä tehtävien lisäämiseksi ilman vastaavaa resurssointia ei JAMK tue.

JAMK ei pidä myöskään tarkoituksenmukaisena saavutettavuuden edistämisen kirjaamista lainsäädäntöön korkeakoulujen tehtäviksi, mitä on esitetty lausuntokierrokselle lähetetyssä luonnoksessa korkeakoulutuksen saavutettavuusselvityksessä.

Koulutusvastuiden ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien laajentaminen on hyvä asia. Ne tulee huomioida myös vastaavasti korkeakoulujen rahoituksessa. JAMK korostaa, että jatkuvan oppimisen tarjonnan laajentaminen ammattikorkeakouluissa ei voi perustua rahoitusmallin sisäisten painotusten muuttamiseen, vaan tarjonnan lisäämiseen tarvitaan aidosti uutta rahoitusta. Nykyinen jatkuvan oppimisen rahoitus ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa on voimakkaasti aleneva, eikä sillä kyetä riittävästi vahvistamaan voimakkaasti kasvavan kysynnän edellyttämää koulutustarjontaa.

Alenevan jatkuvan oppimisen julkisen rahoituksen kompensoimiseksi tulisi korkeakouluilla olla nykyistä joustavammalla mahdollisuudet kerätä opiskelijoilta tai heidän työnantajiltaan nykyistä korkeampia maksuja avoimen ammattikorkeakoulun opintojaksojen omarahoituksena.

Jyväskylässä 6.5.2021

Jussi Halttunen
rehtori